

OBSAH

ZAHRANIČNÁ POLITIKA 3/2010

VÝCHODNÉ PARTNERSTVO

CHRONOLÓGIA /2

FÓRUM

Roman Kollárik

Slovenská cesta zmien 2048 /3

Daniela Balážová

Raje, ktoré škodia /7

Ian Anthony

Koniec poddajnosti: Irán, Brazília, Turecko a jadrová dohoda /11

Peter Plenta

Zahraničná politika vo volebných programoch /14

SUSEDIA

Jana Patsch

V Rakúsku nie je prístahovalec ako prístahovalec /3

Jan Adamec

Pražský masakr kalouskovskou pilou /6

Patrycja Bukalska

Vítazi prezidentských volieb /8

Martina Deák

Revolucionári a tí druhí /10

BEZPEČNOSŤ

Tomáš Valášek a kol.

NATO, noví spojenci a uisťovanie /16

Marián Majer

Čím žije diskusia o novej Strategickej koncepcii NATO, alebo hlavné body nového dokumentu /20

Ivo Samson

Nová strategická koncepcia NATO: priority a realita /22

AMERICKÝ ZÁPISNÍK

Alexander Krištofčák

Bez cieľa /24

MÔJ DEŇ V...

...Gruzínsku /25

Miroslava Pinková

ROZHOVORY

Lucia Najšlová

Gershon Baskin: Svet je unavený z mierotvorby v Izraeli a Palestíne /26

Lucia Najšlová

Piotr Maciej Kaczyński: Východná Európa si musí vybrať /29

TÉMA ČÍSLA

Alexander Duleba

Očakávania a realita Východného partnerstva /31

George Tarkhan-Mouravi

Východné partnerstvo z pohľadu Tbilisi: rok po /33

András Rácz

Bielorusko a EÚ: váhavé partnerstvo /35

Oksana Chelysheva

Hry s bezpečnosťou v susedstve /37

ZELENÝ MONITOR /39

INFORMATÓRIUM /40

Ako súvisí Východné partnerstvo s nedávnym rozhodnutím Medzinárodného trestného tribunálu o Kosove? Veľmi.

Približne pred rokom sa v Prahe zišli predstavitelia EÚ-27 a šiestich štátov východnej Európy (Arménska, Azerbajdžanu, Bieloruska, Gruzínska, Moldavska a Ukrajiny) a dali nový impulz svojim vzťahom. EÚ podala východnej Európe prst, ak sa ho Východoeurópania dobre chytia, môžu dostať celú ruku. Východné partnerstvo znamená, že týchto šesť štátov na pomedzí Ruska a Únie získalo prístup ku know-how a finančným prostriedkom, ako aj jasnú perspektívu voľného obchodu s EÚ a zjednodušenia (postupne odstránenia) vízového režimu. Aby táto politika uspela, Východ čaká veľa práce – od znižovania korupcie, byrokracie po zvyšovanie kvality života – či už z materiálnej stránky alebo pokiaľ ide o občianske slobody a vôbec demokraciu.

Hoci sa program volá partnerstvo, v praxi ide o to, že východná Európa bude (ak bude chcieť) preberať štandardy EÚ, nie naopak. Z tohto hľadiska sa mi zdá celkom rozumné, aby päť krajín prehodnotilo svoju ďalšiu účasť v tomto programe. Ide konkrétne o Cyprus, Grécko, Rumunsko, Slovensko a Španielsko. Práve týchto päť štátov neuznalo kosovskú nezávislosť, argumentujúc, že ide o porušenie medzinárodného práva, hoci Medzinárodný trestný tribunál v Haagu povedal koncom júla, že vyhlásenie nezávislosti nebolo nijakým takýmto porušením.

Pripomeňme ešte, že Kosovo nevyhlásilo nezávislosť preto, že by jedného dňa jeho obyvatelia posmutneli, že dlho neboli na CNN a chceli zaujať, ale preto, že už pekných pár rokov žili pod medzinárodným protektorátom. Prečo pod ním žili? Pretože v istom bode sa Belehrad rozhodol, že kosovský Albánc neie je celkom človek, a mal by sa podľa toho správať. Následne zasiahlo NATO a po ňom protektorát OSN. A hoci tento protektorát poskytoval záruku, že vláda v Belehrade nebude mať možnosť kynožiť kosovských Albáncov, predsa len to neboli úplne vhodné podmienky na rozvoj. Len si porovnajme azylový dom, internát a vlastný byt.

Späť k súdu. Keďže v demokraciách býva dobrým zvykom, že sa rešpektuje deľba moci (zákonodarná, výkonná a – áno – súdna), a teda politici neobchádzajú rozhodnutia súdov, proti ktorým sa nedá odvolať, jeden by čakal, že lídri uvedenej päťky zrazia opätky a povedia: ok, nebudeme vec ďalej komplikovať, ohlásia uznanie a nájdu si inú hračku na vytĺkanie domácich politických bodov.

Omyl, nič také sme zatiaľ nepočuli. Práve naopak. Najviac pobavil Cyprus, keď vyhlásil, že Kosovo neuzná, ani keby ho uznali Srbi. Tomu hovorím konštruktívny postoj a opätovné potvrdenie prezieravosti EÚ prijatá do svojich radov štát s nevyriešeným konfliktom, ktorý nespravuje celé svoje územie.

Prízajme si však, že medzinárodné právo nie je úplne domyslené: či sa rozhodnutím súdu politici budú riadiť, závisí len a len od nich, sankcie ich nečakajú. A tak sa na kosovský prípad pozrime cez príklad z každodenného života. Predstavme si manželstvo, kde jedna polovička ustavične terorizuje tú druhú. Až tak, že musia zasiahnuť úrady a urobiť v domácnosti poriadok (operácia NATO v roku 1999). A keď si tá terorizovaná polovička povie, že už má toho plné zuby, zbalí si kufor a odíde, polovica rodiny pohoršene krúti hlavou a tvrdí „to sa teda nepatrí, ostaňte pekne spolu, nevadí, že sa na seba už nemôžete ani pozrieť. Ako by k tomu prišli ostatní, keby si každý len tak mohol odísť? No a čo, že mu ten druhý nedáva dýchať a musia ich stále strážiť sociálni pracovníci (UNMIK)? Život je predsa ťažký, trpíte, veď aj my trpíme“. Absurdné, však? Ešteže v každej rodine sa nájde aj hŕstka normálnych ľudí.

V skratke: do východnej Európy vyslalo päť z jej starších a skúsenejších bratov poradcov dve pekné ponaučenia. Prvé: pokojne si robte z práva a zmlúv trhací kalendár, veď aj my to robíme a hľa, ako je nám dobre. Ozaj, ani záväzky Východného partnerstva nemusíte úplne plniť, veď ani my nebudeme. Druhé: nech vás vôbec netrápi, ako zaobchádzate so svojimi občanmi a že niektorých z nich nepovažujete za ľudí. Pri najhoršom vás prideme postrašiť, potom pošleme peniažky, keďže ich teraz máme veľa, a aj sociálnych pracovníkov, aby chvíľku dohliadali na vašich podľudí a nakoniec bude všetko ako doteraz.

Lucia Najšlová